

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ЕКОЛОГІЧНА ЕКОНОМІКА

підготовки магістра

Силабус освітнього компонента «ЕКОЛОГІЧНА ЕКОНОМІКА» підготовки магістра

Розробник: Ляшенко О.М., професор кафедри економіки і торгівлі, доктор економічних наук

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми: Олена ПАВЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі
протокол №7 від 09.01.2026 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	С Соціальні науки, журналістика та інформація, спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, за освітньо-професійною програмою Економіка довкілля і природних ресурсів Другий (магістерський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 2
		Семестр 3
		Лекції 10 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 14 год.
		Самостійна робота 88год
Мова навчання	Консультації 8 год	
	Форма контролю: залік	
	Українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові: Ляшенко Оксана Миколаївна

Науковий ступінь: доктор економічних наук

Вчене звання: професор

Посада: професор кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація: +380 97 285 88 18 Liashenko.Oksana@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Силабус вибіркового освітнього компонента «Екологічна економіка» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти другого (магістерського) рівня.

Освітній компонент «Екологічна економіка» належить до переліку вибірових навчальних компонентів за освітнім ступенем «Магістр» що вивчає взаємозв'язок між екосистемами, соціальними спільнотами та економічними системами, а також умови, які забезпечують стійкий, невиснажливий стан і прогресивний розвиток усіх трьох систем, формування екологічно обґрунтованих пріоритетів соціально-економічного розвитку суспільства і пошук найбільш ефективних шляхів досягнення визначених цілей.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – формування системи економічних знань про форми урахування природних факторів у економічній системі виробництва, проблеми ефективного використання обмежених ресурсів, шляхи сталого розвитку економік та екологічних систем в умовах зміни ринкового середовища

Завдання: - класифікувати природні фактори та фізико- біологічний, економічний, фізіологічний, соціальний підходи до оцінки екологічних процесів впливу на економіку їх вивчення та практичне використання характеризувати та застосовувати витратний та результатний підходи до економічної оцінки природних факторів. тенденції екологізації економіки, характеризувати відтворювальний механізм економіки, його складові для сталого розвитку через удосконалення економічної поведінки суб'єктів господарювання в умовах ринкової економіки.

3. Soft skills.

Освоєння освітнього компонента «Екологічна економіка» сприятиме отриманню таких Soft skills як критичне мислення, цифрова грамотність, командна робота, крос-функціональна комунікація, гнучкість і адаптивність.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальні основи екологічної економіки						
Тема 1. Предмет і методи екологічної економіки, етапи її розвитку та функції	8	1	1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 10
Тема 2. Природні фактори і процеси антропогенного впливу на економіку	7		1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 10
Тема 3. Концепція та політика сталого розвитку сучасної економіки	10		1	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 10
Тема 4. Інституційне середовище екологічної економіки	11	1	1	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 10
Разом за модулем 1	36	2	4	28	2	40
Змістовий модуль 2. Еколого-економічні інструменти розвитку економіки						
Тема 5. Еколого-економічні інструменти розвитку сучасної економіки	9	1	1	6	1	О,ДС,РЗ / 10
Тема 6. Методичні підходи економічного розвитку	10	1	1	8	-	О,ДС,ДБ РМГ / 10
Тема 7. Оцінка економічного збитку від порушення середовища	12	1	2	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 10
Тема 8. Практика реалізації концепції платного природокористування в Україні	12	1	2	8	1	О,Т,РЗ/ 10
Разом за модулем 2	43	4	6	30	3	30
Змістовий модуль 3. Еколого-економічні шляхи та результати господарювання						
Тема 9. Еколого-економічні результати господарювання та основні макроекономічні показники	11	1	1	8	1	О,Т,РЗ/ 10
Тема 10. Поняття та оцінка рівня екологізації	8	1	1	6	-	О,ДС, ДБ,РЗ/ 5
Тема 11. Механізми екологізації економіки: теорія та практика	11	1	1	8	1	О,ДС,РЗ/ 10
Тема 12. Управління процесами екологізації та перспективи розвитку	11	1	1	8	1	О,ДС, РЗ ДБ,/ 10
Разом за модулем 3	43	4	4	30	3	30
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Форми контролю *: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти (СРЗО) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.

2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковим для вивчення навчального компоненту. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов'язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валидації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf). Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час модульних контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Залік відбувається на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, самостійної роботи, модульних робіт. Залік виставляється за умови, якщо здобувач освіти виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою (силабусом) навчальної дисципліни, та отримав не менше ніж 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, пройти тестування по всіх темах, зробити розрахункові завдання тощо).

Перелік питань на залік

1. Предмет екологічної економіки. Еколого-економічні процеси в природо-соціо-господарських системах.
2. Природничі категорії екологічної економіки. Основні поняття екології; екосистема, біорізноманіття, продуктивність екосистем.
3. Природничі категорії екологічної економіки. Відкриті системи; вільна енергія, ентропія, негентропія системи.
4. Методичний апарат екологічної економіки. Позитивна та нормативна екологічна

економіка. Макро-, мікро-, просторово-економічний аналіз.

5. Екологічна економіка та економіка довкілля. Основні положення та складові.
6. Поняття природного капіталу, класифікації, функції. Екологічна пропозиція. Оцінка функцій природного капіталу.
7. Концепція сталого розвитку. Екологічна складова концепції сталого розвитку.
8. Сильна та слабка збалансованість економіки. Індекси збалансованості. Переваги та недоліки моделей сильної та слабкої збалансованості.
9. Моделювання просторово-економічних функцій збереження природного капіталу.
10. Теоретичні передумови та основні етапи виникнення концепції сталого розвитку.
11. Теорія біосфери В.Вернадського та концепція сталого розвитку.
12. Українська школа фізичної економії.
13. Біоцентризм та концепція сталого розвитку: спільне і відмінне. Основні школи та теорії: глибинна екологія (Арне Несс), гіпотеза Геї (Джеймс Лавлок), концепція коеволюції (Richard Norgaard).
14. Принципи сталого розвитку у нормативно-правових документах України.
15. Сталий розвиток відповідно до Стратегії економічного і соціального розвитку
16. Сталий розвиток та програми економічних реформ
17. Принципи сталого розвитку у експертизі державних цільових програм.
18. Принципи сталого розвитку в установчих і стратегічних документах Європейського Союзу.
19. Україна у Рамковій конвенції ООН про зміну клімату та Кіотському протоколі.
20. Модель "зеленої економіки" у національній стратегії екологічної політики України.
21. Адміністративні інструменти екологічної політики.
22. Економічні інструменти екологічної політики.
23. Екологічна безпека в системі ринкових процесів в економіці України.
24. Напрями вдосконалення екологічної політики в Україні.
25. Сутність та складові економічного механізму природокористування.
26. Поняття та види платного природокористування.
27. Напрями вдосконалення економічного механізму раціонального природокористування в Україні.
28. Економічний оптимум забруднення.
29. Сутність еколого-трудової податкової реформи та перспективи в сучасній економіці.
30. Основні положення теорії ринкових інструментів регулювання забруднення.
31. Сутність, завдання та базові стратегії екологічного менеджменту.
32. Екологічний облік та аудит в системі екологічного менеджменту підприємства.
33. Інститут екологічного моніторингу в Україні.
34. Система стандартів екологічного менеджменту ISO 14000.
35. Добровільні інструменти екологічної політики. Екологічний маркетинг.
36. Екологічно модифіковані національні рахунки.
37. Індикатори стану енергетичної безпеки держави та їх порогові значення згідно Методики розрахунку рівня економічної безпеки України
38. Індикатори стану техніко-виробничої безпеки держави та їх порогові значення
39. Товарна структура експорту роль та частка сировини в товарному експорті, частка в експорті товарів інноваційної продукції).
40. Енергетичну незалежність : роль та місце у розвитку економіки
41. Небезпечні екологічні та техногенні виклики й загрози національній безпеці держави
42. Екологічна Конституція Землі – основний закон збереження спільної природної спадщини людства для його добробуту і сталого розвитку.
43. Фізюократична економічна школа та економічна програма її представників.
44. Інституційне розв'язання еколого-економічних проблем.
45. Постнекласична економічна теорія та перспективи розвитку екологічної економіки.

Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді заліку здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

Критерії оцінювання результатів навчання:

60-100 балів (зараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені силабусом, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; при виконанні завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усунути.

1-59 балів (незараховано): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Васюкова Г. Т., Ярошева О. І. Екологія [Текст]: підручник. К. 2018. 524 с.
2. Гринів Л. С. Екологічна економіка [Текст]: навч. посіб. Львів: «Магнолія . 2019. 358 с.
3. Данилишин Б. М. Економіка природокористування : підручник для аспірантів науково- дослідних установ та вищих навчальних закладів К, 2018. 464 с.
4. Екологічне право України: підручник; за ред. Каракаша І. І. Одеса. 2018. С. 298-326.
5. Мельник Л. Г. Екологічна економіка: підручник Л. Г. Мельник . Суми. 2019.346 с.
6. Савченко О. Ф. Екологічна економіка: теорії, практика, юридична відповідальність : навчальний посібник. Полтава. 2019. 340 с.
7. Савченко О. Ф. Екологічна економіка : навчальний посібник. Полтава . 2021. 340 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
5. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
7. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>